

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1965-1966

27 SEPTEMBER 1966

WETSONTWERP

tot wijziging van de wet van 25 ventôse jaar XI houdende inrichting van het notariaat, en van het besluit van 2 nivôse jaar XII betreffende de instelling en de inrichting van de kamers van notarissen.

AMENDEMENTEN VOORGESTELD

DOOR DE HEER VAN LIDTH DE JEUDE.

Eerste artikel.

Dit artikel vervangen door wat volgt :

« Een artikel 7bis, opgesteld als volgt, is ingelast in titel één, eerste sectie, van de wet van 25 ventôse jaar XI houdende inrichting van het notariaat :

Twee of meer notarissen, onder voorwaarde hun verplichting van verblijf te eerbiedigen en een afzonderlijk repertorium te houden, mogen zich beroepshalve verenigen. Elke oprichtende of wijzigende overeenkomst van een vereniging moet integraal, binnen acht dagen na haar datum, ter kennis worden gebracht van de kamer van de notarissen van het arrondissement. »

VERANTWOORDING.

Het ontwerp van de regering voorziet in zijn artikel één een samenvoeging door twee of meer notarissen, van hun personeel en hun werkmiddelen in een zelfde lokaal.

Die tekst is zonder twijfel nutteloos en dubbelzinnig.

Nutteloos wanneer hierdoor eenvoudig de bestaande wettelijke toestand bevestigd wordt.

Dubbelzinnig wanneer hier niet kan worden afgeleid welke samenvoegingen en welke verenigingen van notarissen geoorloofd zijn en welke niet.

Waarom niet uitdrukkelijk de vereniging van twee of meer notarissen in een kantoor wettelijk toelaten ?

De uitgesproken associatie zou evenmin als bij onze noorderburen, waar zij bestaat, de persoonlijke aard van de notariële akten aantasten.

Zie :

135 (1965-1966) : N° 1.

— N° 2 tot 4 : Amendementen.

Chambre des Représentants

SESSION 1965-1966

27 SEPTEMBRE 1966

PROJET DE LOI

modifiant la loi du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat et l'arrêté du 2 nivôse an XII relatif à l'établissement et à l'organisation des chambres des notaires.

AMENDEMENTS

PRÉSENTÉS PAR M. VAN LIDTH DE JEUDE.

Article premier.

Remplacer cet article par ce qui suit :

« Un article 7bis, rédigé comme suit, est inséré dans le titre premier, section première, de la loi du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat :

Deux ou plusieurs notaires peuvent s'associer professionnellement, pourvu qu'ils respectent leur obligation de résidence et tiennent un répertoire distinct. Toute convention portant création ou modification d'une association devra être notifiée intégralement à la chambre des notaires de l'arrondissement dans les huit jours qui suivent sa date de conclusion. »

JUSTIFICATION.

Le projet du Gouvernement prévoit, en son article premier, la mise en commun par deux ou plusieurs notaires de leur personnel et de leurs moyens de travail dans un même local.

Ce texte est, sans aucun doute, inutile et équivoque.

Il est inutile s'il ne fait que confirmer purement et simplement la situation légale existante.

Il est équivoque s'il ne permet pas de déduire quelles mises en commun et associations faites par des notaires sont licites et lesquelles ne le sont pas.

Pourquoi la loi n'autoriserait-elle pas expressément l'association de deux ou plusieurs notaires dans un bureau unique ?

L'association avouée ne porterait pas davantage atteinte à la nature personnelle des actes notariaux chez nous que chez nos voisins du Nord, où cette forme d'association existe déjà.

Voir :

135 (1965-1966) : N° 1.

— N° 2 à 4 : Amendements.

De hedendaagse Belgische notaris oefent zijn ambt uit in vele opzichten op schier dezelfde wijze als een eeuw geleden.

Waarom het niet aanpassen aan de tijdstromingen?

De wetenschappelijke navorsingen geschieden merendeels in groepsverband.

Het bestaan van ploegen van medewerkers is een noodzakelijkheid geworden op alle gebieden.

Het notarieel recht, de notariële praktijk, de diensten door de notariële instelling aan het publiek verschuldigd, ontsnappen niet aan deze vereiste van het moderne leven.

Het bestaan van verenigingen van meer of twee notarissen zou vele problemen, in 't belang van het publiek en van de notaris, oplossen.

Art. 2.

Dit artikel aanvullen met een nieuw lid dat luidt als volgt :

« Doch deze regel is facultatief wanneer het gaat over een plaats waarvan de ontslagnemende notaris 65 jaar oud, of meer, is. »

Art. 3.

De tekst van dit artikel aanvullen als volgt :

« behalve, wanneer bij toepassing van alinea 3 van voorgaand artikel, de bekendmaking niet heeft plaats gehad ».

VERANTWOORDING.

De notarissen op leeftijd moeten aangemoedigd worden om hun ontslag in te dienen. Maar de ondervinding leert ons, zo zegt professor Harmel, dat, alle materiële redenen ter zijde gesteld, veel notarissen die verknocht zijn aan de onafgebroken voortzetting van hun studie, slechts vrijwillig hun taak opgeven als hun de hoop gelaten wordt dat hun opvolger een werkelijke voortzetter zal zijn.

De door artikelen 2 en 3 ingestelde voorwaarden van het regeringsvoorstel doet het eeuwenlange gebruik van het voordragen te radikaal verdwijnen.

Dit overgeleverd gebruik werd met grote overtuiging verdedigd door de Professor Camille Hauchamps van de Universiteit van Brussel, in een nota dd° 24 januari 1946, als lid van een ministeriële commissie, samen met de Professoren Van de Vorst van de Universiteit van Gent en Moreau de Melen van de Universiteit van Luik, belast met het bestuderen van de wijzigingen aan de wet van Ventose te brengen.

Het voordragen van een waardige opvolger is een « chose défendable », een verdedigbaar iets, heeft hij geschreven.

Tenslotte heeft deze commissie het voorstel definitief weerhouden een nauwkeurig uitgewerkt stelsel van de voordraging vast te leggen.

De voorgestelde wijzigingen geven verschillende voordelen :

1°) Zij vermijden het opvoeren van het aantal notarissen op hoge leeftijd gekomen.

2°) Zij verzekeren, in veel gevallen, de voortzetting van de studie zonder schadelijke onderbreking, vooral ook wanneer een kind zijn vader, 65 jaar oud of meer, opvolgt.

3°) Zij geven een notaris van hoge leeftijd, zonder nakomeling of familielid in rechtstreekse lijn, en bekwaam zijnde hem op te volgen, een kans een door hem gekozen of gesteund opvolger te hebben.

4°) Zij verzachten het te sterk verschil tussen notarissen die het voordeel genieten van een verzekerde opvolging door een kind, en de notarissen zonder bevoorrecht opvolger.

5°) Zij vermijden eventueel de morele vervreemding, die wij moeten vrezen, bij een ontslagnemend notaris, tegenover een opvolger die hem totaal vreemd is.

6°) Zij dienen het belang van het publiek door de benoemingen minder aan de grillen en wisselvalligheden van de politiek bloot te stellen.

7°) De Minister van Justitie zal het op prijsstellen, in de moeilijke taak van de benoemingen en in zijn keus, door de uitredende notaris geholpen te zijn.

A bien des points de vue le notaire belge exerce, de nos jours, ses fonctions d'une façon quasi identique à celle d'il y a un siècle.

Pourquoi ne pas adapter ses activités aux pratiques de notre époque ?

Les recherches d'ordre scientifique s'effectuent généralement en équipe.

L'existence d'équipes de collaborateurs est devenue indispensable dans tous les domaines.

Le droit notarial, la pratique notariale, les services que l'institution notariale est appelée à rendre au public n'échappent pas à cette exigence de la vie moderne.

L'existence d'associations de deux ou plusieurs notaires apporterait une solution à de nombreux problèmes, dans l'intérêt du public et du notaire.

Art. 2.

Compléter cet article par un nouvel alinéa, libellé comme suit :

« Cette règle est toutefois facultative lorsqu'il s'agit d'une place où le notaire démissionnaire est âgé de 65 ans ou plus. »

Art. 3.

Compléter le texte de cet article comme suit :

« sauf si la publication n'a pas eu lieu, en application du 3° alinéa de l'article précédent ».

JUSTIFICATION.

Il convient d'encourager les notaires âgés à démissionner. Mais l'expérience nous apprend, déclare M. le professeur Harmel, que, toutes raisons d'ordre matériel mises à part, nombreux sont les notaires qui, attachés à la continuité de leur étude, ne renoncent volontairement à leur tâche que s'il leur est laissé l'espoir que leur successeur sera véritablement un continuateur.

Les conditions prévues par les articles 2 et 3 du projet gouvernemental suppriment trop radicalement la coutume séculaire de la présentation.

M. Camille Hauchamps, professeur à l'Université de Bruxelles, dans une note en date du 24 janvier 1946, en sa qualité de membre d'une commission ministérielle, a défendu avec une grande conviction la coutume ainsi transmise, de même que MM. Van de Vorst, professeurs à l'Université de Gand, et Moreau de Melen, professeur à l'Université de Liège, chargés d'étudier les modifications à apporter à la loi du 25 ventose.

La présentation d'un digne successeur, a-t-il écrit, est une chose défendable.

Enfin, cette commission a retenu définitivement un système de présentation minutieusement élaboré.

Les modifications proposées présentent divers avantages :

1°) Elles évitent que les notaires très âgés n'augmentent en nombre.

2°) Elles assurent, en de nombreux cas, la continuité, sans interruption préjudiciable, de l'étude notariale, surtout dans le cas où un enfant succède à son père, âgé de 65 ans ou plus.

3°) Elles permettent au notaire parvenu à un âge avancé mais resté sans descendant ni parent en ligne directe capable de lui succéder, de trouver un successeur choisi ou appuyé par lui.

4°) Elles atténuent la trop grande inégalité entre les notaires qui ont l'avantage de voir leur succession assurée par un descendant et les notaires privés d'un successeur privilégié.

5°) Elles écartent l'éventualité — qu'il y a lieu d'appréhender — d'une désaffection morale du notaire démissionnaire à l'égard d'un successeur qui lui serait totalement étranger.

6°) Elles servent les intérêts du public en soustrayant les nominations aux caprices et aux vicissitudes de la politique.

7°) Le Ministre de la Justice ne manquera pas d'apprécier la collaboration du notaire démissionnaire dans la tâche difficile du choix et de la nomination.

G. VAN LIDTH DE JEUDE.